

Úředníkem v Bruselu na vlastní kůži

Zájemcům o práci v evropských strukturách se otevírají zajímavé šance

Alena Kazdová

Ti, kdo uvažují o profesní kariéře na úřednických pozicích Evropské unie, mohou již napřesrok zkusit štěstí ve výběrových řízeních, která se pro uchazeče z kandidátských zemí chystají. Málokdo ale ví, že někteří mladí lidé z Česka už měli a nadále stále mají možnost strávit v Bruselu na Evropské komisi pracovní stáž a na vlastní oči se přesvědčit, jak funguje tato mezinárodní instituce. Veronika Fantová, která pracuje v Národním informačním středisku pro poradenství (NISP) v Národním vzdělávacím fondu se z pětíměsíční stáže v Evropské komisi v srpnu vrátila. Na její dojmy a zkušenosti jsme se jí v rozhovoru zeptali.

Proč jste se rozhodla vydat na stáž do Bruselu a jak je vůbec možné se o takové stáži dozvědět?

V Národním vzdělávacím fondu už pracuji pět let a takřka denně jsem v kontaktu s Evropskou komisí a s řadou mezinárodních institucí, které jsou stejně jako ČR napojeny do mezinárodní sítě Euroguidance. Proto mě možnost získat pracovní zkušenosti přímo v Evropské komisi v Bruselu, velice lákala. Navíc jsem v poslední době cítila, že potřebuji určitou změnu, která by mi v mé práci pomohla najít nové impulsy, inspirace a kontakty pro další projekty, které NISP realizuje.

O možnosti stáží jsem věděla poměrně dlouho, právě i díky tomu, že neustále něco na internetu vyhledávám a často prohlížím stránky Evropské komise, kde jsou informace o stážích umístěny. Ale přihlášku jsem dlouho odkládala. Až do té doby, než jsem zjistila, že stáže jsou věkově omezeny do 31 let. Uvědomila jsem si, že mám nejvyšší čas se na stáž přihlásit.

Jak často se lze na stáž hlásit? A kam posílat přihlášky?

Přihlášky lze posílat dvakrát do roka, termíny se vyvěšují na webu. Jde o dva druhy stáží. Jednak o pětíměsíční, určené pro především pro absolventy vysokých škol a mladé lidi do 31let, a pak o tříměsíční pro pracovníky státní správy, které organizuje Ministerstvo zahraničních věcí. Na webových stránkách Evropské komise je adresa : http://europa.eu.int/comm/stages/index_en.htm. Je pravda, že u nás se o stážích v Bruselu moc neví. Například v jiných zemích se o nich vysokoškoláci dovídají většinou na univerzitách, u nás je to spíš záležitost náhody a individuálního zájmu, jak se komu podaří získat informace, hlavně asi prostřednictvím internetu.

Jaké požadavky musí uchazeč splnit, aby byl do výběrového řízení zařazen?

Hlavní požadavky jsou: ukončené vysokoškolské vzdělání, včetně zaslání kopie diplomu, dále dobré znalosti cizích jazyků, což konkrétně pro uchazeče z členských zemí znamená ovládnutí dvou jazyků, uchazečům z kandidátské země stačí výborná znalost jednoho z jazyků zemí Evropské unie.

V přihlášce se také uvádí důvod a motivaci, proč jste pro stáž rozhodli, dále je třeba i vysvětlit svůj zájem o problematiku Evropské unie, na co se chcete v práci a při stáži zaměřit, jaké publikace jste už vydal apod. Zároveň si už v přihlášce také volíte generální ředitelství Evropské komise, kam se chcete na stáž dostat a proč.

Ze zaslaných přihlášek, kterých bývá obvykle kolem 12 tisíc, se vybere na 1200 kandidátů. Jejich přihlášky pak kolují v tzv. Blue Book – Modré knize, jednotlivými servery přímo na Evropské komisi a direktoriáty samy si vybírají kandidáty, kteří je zaujaly. To je vlastně 2. kolo výběrového řízení. V něm máte asi 50 % pravděpodobnost, že budete vybráni.

Jak je to s ubytováním a s finančními prostředky během stáže?

Ubytování si zajišťuje každý sám. Může přitom využít služeb kanceláře na EK, která má v databázi nabídky bydlení. Já jsem byla na stáži ještě s jednou kolegyní z ČR, takže jsme bydlely společně a ubytování pro nás tak bylo finančně výhodnější.

Finanční prostředky stážista získá pouze z grantu a stačí mu opravdu jen na pokrytí životních nákladů. Stážista nedostává žádnou mzdu, to je myslím také důležitá informace.

Na které generální ředitelství jste se dostala, splnilo se to, oč jste žádala?

Měla jsem obrovské štěstí, protože mi vyšlo dokonce víc, než v co jsem doufala. Moje první volba byl direktoriát pro vzdělání a kulturu, což je ředitelství, o které je mezi stážisty vždy největší zájem. Takže kdyby mi vyšlo jen toto, byla bych spokojená. Ale mně navíc vyšlo i to oddělení, které se zabývá problematikou, která je mi profesně nejbliž – profesním poradenstvím a vývojem strategií v oblasti vzdělávání.

Jaký zájem o stáže mají lidé z Česka v porovnání s ostatními kandidátskými zeměmi?

Zájem o stáže u nás jistě postupně roste, v době mého pobytu tam stážovalo od nás ještě šest mladých lidí. Ale určitě největší zájem o stáže mají Poláci. Možná i proto, že nábor v Polsku organizují univerzity, ostatně tak tomu je i v členských zemích EU. U nás zatím propagace není skoro žádná.

Jak taková stáž probíhá? Svěřují vám úkoly, nebo spíš jen pozorujete, co se kolem vás děje?

Každý to asi prožívá jinak. Mohu mluvit jen za sebe. Měla jsem výhodu, že problematiku, kterou se oddělení, kde jsem stážovala, zabývá, dobře znám. Ten, kdo pracovní zkušenosti má, je na tom jistě lépe než student nebo čerstvý absolvent vysoké školy, který teprve získává základní poznatky o oboru a problematice. Mně bylo předem řečeno, že se mnou budou zacházet spíše jako se zaměstnancem než jako se stážistou, a tak jsme se podílela na pracovních úkolech celého týmu. Jsem moc ráda, protože právě tak jsem mohla zevrubně poznat denní chod direktoriátu zevnitř. Dostávala jsem úkoly samostatné i úkoly, které jsme plnili s kolegy společně, stala jsem se hned součástí týmu, což bylo velmi příjemné. Navíc jsem tam měla možnost poznat i práci ostatních.

Jaké úkoly jste konkrétně na stáži plnila?

Například velice zajímavý a rozsáhlý úkol představovala příprava Evropského portálu vzdělávacích příležitostí, který by letos v listopadu měla paní komisařka Viviane Reding zveřejnit. Zajímavá byla zejména spolupráce s firmou, která na technické a metodické zajištění tohoto projektu vyhrála výběrové řízení. Nebo jsem měla na starosti, a toho si opravdu moc vážím, kontrolu grantů probíhajících v jednotlivých zemích, a to jak kontrolu týkající se finanční, tak i obsahové stránky. To už byla velice odpovědná práce, hodně jsem si při ní užila počítání a přepočítávání, ale hlavně

jsem se mohla seznámit s obsahem pracovních plánů a úkolů v grantech, což bylo velice užitečné a důležité pro mou další práci tady doma.

Kromě toho jsem se ve volném čase podílela i na přípravě mezinárodního reprezentačního setkání, na němž se prezentovalo 6 kandidátských zemí a kde se velice dobře představila i naše republika. Tuto party navštívilo na 1100 lidí a měla velký ohlas. Hodně mi při organizování naší expozice pomohly české instituce a firmy, např. České centrum při našem velvyslanectví v Bruselu, Česká mise, Czechtrade, Czechinvest, Česká podnikatelská reprezentace, vstřícní byli mnozí naši podnikatelé a řada podniků. Pro mně osobně šlo o megaprojekt ve srovnání s tím, co dělám doma. Ostatně o významu akce svědčí i to, že ji zaštitil komisař pro rozšíření G. Verheugen.

Co pro vás stáž profesně i osobně znamenala, dá se bilancovat, co bylo jejím přínosem?

Určitě je to zkušenost nenahraditelná v tom, že poznáte na vlastní kůži, jak tahle „velká“ administrativní instituce funguje. To velká dávám záměrně do uvozovek, protože v porovnání např. s národními ministerstvy v řadě zemí není až tak velká, když si uvědomíte, že každý direktoriát je vlastně jakési evropské ministerstvo, v němž probíhá spousta mezinárodních projektů, které mají dopad na členské i nečlenské země. Řádově tam pracuje asi 300 - 400 lidí.

Velmi cenná pro mě byla příležitost účastnit se různých jednání mezi EK a členskými zeměmi a vidět, jak se postupuje, řeší a vyjednává.

Cenné je pro mne i to, že jsme viděla, jak to na té druhé straně funguje a že mohu tlumočit své zkušenosti kolegům a kolegyním v jiných zemích, chystám se na to na příští konferenci sítě Euroguidance, které proběhne letos v Tallinu.

Jistě že nenahraditelné a jedinečné jsou i nové osobní kontakty.

V porovnání s jinou zahraniční zkušeností, kterou jste získala při studiu v USA, čím se stáž v Bruselu liší?

Před stáží v Bruselu jsem měla zkušenost z mezinárodního prostředí jak doma z jednání se zahraničními partnery, tak i v zahraničí, kde jsem studovala a pracovala na univerzitě Severní Karolíny v Chapel Hill v USA. Čím se ta prostředí liší? Evropské struktury nejsou monokulturní prostředí, jako např., když déle pobýváte v USA nebo v mezinárodních firmách, kde se domlouváte jedním jazykem, který je určen jako dorozumívací – angličtina, respektujete stanovená pravidla a zvyky jedné kultury. V Evropské komisi pracují lidé z 15 členských zemí a mluví mnoha jazyky, i když ty dva hlavní – angličtina a francouzština dominují. Ale vždy záleží, jak se lidé v daném oddělení sejdou a kterému jazyku dají přednost, někde třeba převažuje němčina, je to různé. Přirovnala bych tu multikulturnost k Babylonu. Lidé tu plynne dokážou přecházet z jazyka do jazyka, i to jsem obdivovala. I v tomto ohledu je práce i stáž v Bruselu náročná, pokud tedy nejste zrovna Brit nebo Francouz. Ale i to, co se může zdát na první pohled jako nevýhoda – ta komunita lidí různých zemí, kultur a jazyků, je z druhé strany vlastně výhodou. Ti lidé si vycházejí vstříc, berou se jako rovnocenní partneři a respektují se.

Najdete na stáži i nějakou pihu na kráse – nevýhodu?

Záleží na každém, co a jak ocení. Určitě je ta práce hodně odpovědná a vyžaduje samostatný přístup. Na druhé straně třeba pro někoho, kdo přichází z firemního prostředí, kde se sází na individualitu, nemusí být jednoduché respektovat celek – ten

system administrativy, která má určité stupně a úrovně řízení a který musíte respektovat.

Někomu zas může vadit i deštivé klima, pro mě věčně šedivá bruselská obloha byla právě tou nevýhodou.